

Briselē, 19.3.2020.
C(2020) 1863 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

**Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā
Covid-19 uzliesmojuma situācijā**

1. COVID-19 UZLIESMOJUMS, TĀ IETEKME UZ EKONOMIKU UN PAGaidu PASĀKUMU NEPIECIEŠAMĪBA

1.1. Covid-19 uzliesmojums un tā ietekme uz ekonomiku

1. Covid-19 uzliesmojums ir nopietna sabiedrības veselības ārkārtas situācija ar inficēšanās gadījumiem visās dalībvalstīs, tā skar mūsu iedzīvotājus un sabiedrību kopumā. Tas ir arī būtisks pasaules un Savienības ekonomikas satricinājums, un dalībvalstu un ES iestāžu koordinēta ekonomiskā reakcija ir izšķiroši svarīga, lai mazinātu šīs negatīvās sekas ES ekonomikā.
2. Šis satricinājums ietekmē ekonomiku dažādos veidos. Veidojas piegādes satricinājums, ko rada piegādes ķēžu traucējumi, veidojas pieprasījuma satricinājums, ko rada zemāks patērētāju pieprasījums, nenoteiktība rada negatīvu ietekmi uz investīciju plāniem un likviditātes ierobežojumi ietekmē uzņēmumus.
3. Dažādie dalībvalstu pieņemtie ierobežošanas pasākumi, piemēram, sociālās distancēšanās pasākumi, ceļošanas ierobežojumi, karantīna un bloķēšana, ir paredzēti, lai nodrošinātu, ka satricinājums ir pēc iespējas īss un ierobežots. Šiem pasākumiem ir tūlītēja ietekme gan uz pieprasījumu, gan piedāvājumu, un tie skar uzņēmumus un darbiniekus, jo īpaši veselības, tūrisma, kultūras, mazumtirdzniecības un transporta nozarē. Papildus tūlītējai ietekmei uz mobilitāti un tirdzniecību Covid-19 uzliesmojums arī arvien vairāk ietekmē visu veidu un visu nozaru uzņēmumus, mazos un vidējos uzņēmumus (MVU), kā arī lielos uzņēmumus. Ietekme ir jūtama arī pasaules finanšu tirgos, jo īpaši saistībā ar bažām par likviditāti. Šo ietekmi nebūs iespējams ierobežot tikai kādā konkrētā dalībvalstī, un tai būs graujoša ietekme uz Savienības ekonomiku kopumā.
4. Ārkārtas apstākļos, ko radīja Covid-19 uzliesmojums, visu veidu uzņēmumi var saskarties ar nopietnu likviditātes trūkumu. Gan maksātspējīgi, gan mazāk maksātspējīgi uzņēmumi var saskarties ar pēkšņu likviditātes trūkumu vai pat tās nepieejamību. MVU ir īpaši apdraudēti. Līdz ar to tas var nopietni ietekmēt daudzu veselīgu uzņēmumu un to darbinieku ekonomisko stāvokli īstermiņā un vidējā termiņā, vienlaikus radot ilgstošas sekas, apdraudot to izdzīvošanu.
5. Bankām un citiem finanšu starpniekiem ir būtiska loma Covid-19 uzliesmojuma seku novēršanā, saglabājot kredītu plūsmu ekonomikā. Ja kredītu plūsma tiks būtiski ierobežota, saimnieciskā darbība strauji palēnināsies, jo uzņēmumiem būs grūtības norēķināties ar piegādātājiem un izmaksāt algas darbiniekiem. Ņemot vērā iepriekš minēto, ir lietderīgi, ka dalībvalstis var veikt pasākumus, lai stimulētu kredītiestādes un citus finanšu starpniekus turpināt pildīt savus uzdevumus, turpinot atbalstīt saimniecisko darbību ES.
6. Atbalsts, ko dalībvalstis saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu piešķirušas uzņēmumiem saskaņā ar šo paziņojumu un kas tiek virzīts caur bankām kā finanšu starpniecēm, dod tiešu labumu šiem uzņēmumiem. Šāda atbalsta mērķis nav saglabāt vai atjaunot banku dzīvotspēju, likviditāti vai maksātspēju. Līdzīgi, tāda atbalsta, ko dalībvalstis piešķir bankām saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, lai kompensētu tiešos zaudējumus, kas radušies Covid-19 uzliesmojuma

rezultātā¹, mērķis nav saglabāt vai atjaunot iestādes vai vienības dzīvotspēju, likviditāti vai maksātspēju. Tādējādi šāds atbalsts netiktu kvalificēts kā ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem ne saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/59/ES (BAND)², ne saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 806/2014 (VNM regula)³, un netiktu novērtēts arī saskaņā ar valsts atbalsta⁴ noteikumiem, kas piemērojami banku nozarei⁵.

7. Ja Covid-19 uzliesmojuma dēļ bankām būtu nepieciešams tiešs atbalsts likviditātes rekapitalizācijas vai samazinātas vērtības aktīvu pasākuma veidolā, būs jānovērtē, vai šāds pasākums atbilst BAND 32. panta 4. punkta d) apakšpunkta i), ii) vai iii) punkta nosacījumiem. Ja pēdējie minētie nosacījumi tiktu izpildīti, banka, kas saņem šādu tiešu atbalstu, netiktu uzskatīta par tādu, kas “kļūst maksātspējīga vai, iespējams, kļūs maksātspējīga.” Ciktāl šādi pasākumi risina ar Covid-19 uzliesmojumu saistītās problēmas, tiktu uzskatīts, ka uz tiem attiecas 2013. gada banku darbības paziņojuma⁶ 45. punkts, kurā noteikts izņēmums prasībai par sloga sadali starp akcionāriem un pakārtotajiem kreditoriem.
8. Uzņēmumi var saskarties ne tikai ar nepietiekamu likviditāti, bet tie var ciest arī ievērojamus zaudējumus Covid-19 uzliesmojuma dēļ. Covid-19 uzliesmojuma ārkārtas raksturs nozīmē, ka šādus zaudējumus nevarēja paredzēt, tie ir ievērojama apjoma un tādējādi rada uzņēmumiem apstākļus, kas krasi atšķiras no tirgus apstākļiem, kādos tie parasti darbojas. Pat veselīgi uzņēmumi, kuri ir labi sagatavoti riskiem, kas raksturīgi normālai uzņēmējdarbības norisei, šajos ārkārtas apstākļos var saskarties ar grūtībām tādā mērā, ka var tikt apdraudēta to dzīvotspēja.
9. Covid-19 uzliesmojums rada nopietnas lejupslīdes risku, kas ietekmēs visu ES ekonomiku, skarot uzņēmumus, darbvietas un māsājniecības. Ir vajadzīgs mērķtiecīgs publiskais atbalsts, lai nodrošinātu, ka tirgos joprojām ir pieejama pietiekama likviditāte, lai novērstu kaitējumu, kas nodarīts veselīgiem uzņēmumiem, un lai saglabātu saimnieciskās darbības nepārtrauktību Covid-19 uzliesmojuma laikā un pēc tā. Ņemot

¹ Dalībvalstīm ir jāpaziņo par šādu atbalstu, un Komisija to novērtēs saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

² OV L 173, 12.6.2014., 190.–348. lpp.

³ OV L 225, 30.7.2014., VNM regulas 3. panta 1. punkta 29. apakšpunkts.

⁴ Komisijas paziņojums — Finanšu iestāžu rekapitalizāciju pašreizējās finanšu krīzes apstākļos — atbalsta ierobežošana līdz nepieciešamajam minimumam un aizsardzības līdzekļi pret pārmērīgiem konkurences traucējumiem (“Rekapitalizācijas paziņojums”) (OV C 10, 15.1.2009., 2. lpp.); Komisijas paziņojums par samazinātas vērtības aktīviem piemērojamo režīmu Kopienas banku nozarē (“Samazinātas vērtības aktīvu paziņojums”) (OV C 72, 26.3.2009., 1. lpp.); Komisijas paziņojums par finanšu nozares dzīvotspējas atjaunošanu un tās pārstrukturēšanas pasākumu novērtējumu pašreizējās krīzes apstākļos atbilstīgi valsts atbalsta noteikumiem (“Pārstrukturēšanas paziņojums”) (OV C 195, 19.8.2009., 9. lpp.); Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2011. gada 1. janvāra atbalsta pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi (“2010. gada paziņojums par termiņa pagarinājumu”) (OV C 329, 7.12.2010., 7. lpp.); Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2012. gada 1. janvāra pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi (“2011. gada paziņojums par termiņa pagarinājumu”) (OV C 356, 6.12.2011., 7. lpp.); Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2013. gada 1. augusta atbalsta pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi (“2013. gada banku darbības paziņojums”) (OV C 216, 30.7.2013., 1. lpp.).

⁵ Par visiem kredītiestāžu vai citu finanšu iestāžu atbalsta pasākumiem, kas ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē un kas neietilpst šā paziņojuma tvērumā vai uz ko neattiecas LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkts, jāpaziņo Komisijai, un tos novērtē saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem, ko piemēro banku nozarei.

⁶ Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2013. gada 1. augusta atbalsta pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi (OV C 216, 30.7.2013., 1.–15. lpp.).

vērā ES budžeta ierobežoto apjomu, galvenā reakcija būs jāfinansē no dalībvalstu budžetiem. ES valsts atbalsta noteikumi ļauj dalībvalstīm ātri un efektīvi rīkoties, lai atbalstītu iedzīvotājus un uzņēmumus, jo īpaši MVU, kuri saskaras ar ekonomiskām grūtībām Covid-19 uzliesmojuma dēļ.

1.2. Nepieciešamība Eiropas līmenī stingri koordinēt valstu atbalsta pasākumus

10. Mērķtiecīga un samērīga ES valsts atbalsta kontroles piemērošana nodrošina, ka valsts atbalsta pasākumi ir efektīvi, palīdzot skartajiem uzņēmumiem Covid-19 uzliesmojuma laikā, kā arī ļauj tiem atgūties no pašreizējās situācijas, paturot prātā to, cik svarīgi ir īstenot gan zaļo, gan digitālo pārkārtošanos atbilstoši ES mērķiem. Tāpat ES valsts atbalsta kontrole nodrošina, ka ES iekšējais tirgus nav sadrumstalots un tiek saglabāti vienlīdzīgi konkurences apstākļi. Iekšējā tirgus integritāte arī paātrinās atlabšanu. Tā arī novērš kaitīgas sacensības par subsīdijām, kurās dalībvalstis ar lielāku budžetu var tērēt vairāk līdzekļu nekā kaimiņvalstis, tādējādi kaitējot kohēzijai Savienībā.

1.3. Atbilstīgu valsts atbalsta pasākumu nepieciešamība

11. Dalībvalstu vispārējos centienos novērst Covid-19 uzliesmojuma ietekmi uz ekonomiku šajā paziņojumā ir izklāstītas iespējas dalībvalstīm saskaņā ar ES noteikumiem nodrošināt likviditāti un piekļuvi finansējumam uzņēmumiem, jo īpaši MVU, kas šajā laikposmā saskaras ar pēkšņu līdzekļu trūkumu, lai tie varētu atgūties no pašreizējās situācijas.

12. Komisija 2020. gada 13. marta paziņojumā “Koordinēta ekonomiskā reakcija uz Covid-19 uzliesmojumu”⁷ izklāstīja dažādus dalībvalstīm pieejamos risinājumus, kas ir ārpus ES valsts atbalsta kontroles tvēruma un kurus tās var ieviest, neiesaistot Komisiju. Tie ietver pasākumus, kas piemērojami visiem uzņēmumiem, attiecībā uz algu subsīdijām, uzņēmumu ienākuma un pievienotās vērtības nodokļu maksājumu vai sociālās apdrošināšanas iemaksu apturēšanu, vai finansiālu atbalstu tieši patērētājiem par atceltiem pakalpojumiem vai biļetēm, kuras attiecīgie operatori neatlīdzina.

13. Dalībvalstis var arī izstrādāt atbalsta pasākumus saskaņā ar Vispārējo grupu atbrīvojuma regulu⁸, neiesaistot Komisiju.

14. Turklāt, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, un kā sīkāk precizēts Glābšanas un pārstrukturēšanas atbalsta pamatnostādņēs, dalībvalstis var paziņot Komisijai par atbalsta shēmām, lai apmierinātu akūtas likviditātes vajadzības un atbalstītu uzņēmumus, kas saskaras ar finansiālām grūtībām, kas radušās vai kuras saasina arī Covid-19 uzliesmojums⁹.

15. Turklāt, pamatojoties uz LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, dalībvalstis arī var sniegt kompensācijas uzņēmumiem nozarēs, kuras īpaši skāris slimības uzliesmojums (piem., transporta, tūrisma, kultūras, viesmīlības un mazumtirdzniecības nozarēs), un/vai atceltu pasākumu organizatoriem par kaitējumu, kas radies slimības uzliesmojuma dēļ

⁷ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Investīciju bankai un Eurogrupai “Koordinēta ekonomikas reakcija uz Covid-19 uzliesmojumu”, COM(2020) 112 final, 13.3.2020.

⁸ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

⁹ Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.). Komisija ir atļāvusi dažādas shēmas deviņās dažādās dalībvalstīs.

vai ko tieši izraisījis slimības uzliesmojums. Dalībvalstis var paziņot par šādiem zaudējumu kompensācijas pasākumiem, un Komisija tos novērtēs tieši saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu¹⁰. Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu princips “vienreiz un pēdējoreiz”¹¹ neattiecas uz atbalstu, ko Komisija atzīst par saderīgu saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, jo šis atbalsta veids nav “glābšanas atbalsts, pārstrukturēšanas atbalsts vai pārstrukturēšanas pagaidu atbalsts” Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 71. punkta nozīmē. Tāpēc dalībvalstis saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu var kompensēt zaudējumus, ko Covid-19 uzliesmojums ir tieši radījis uzņēmumiem, kuri ir saņēmuši atbalstu saskaņā ar Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņēm.

16. Lai papildinātu iepriekš minētās iespējas, Komisija šajā paziņojumā izklāsta papildu pagaidu valsts atbalsta pasākumus, kurus tā uzskata par saderīgiem ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu un kurus var ļoti ātri apstiprināt pēc attiecīgās dalībvalsts paziņojuma saņemšanas. Turklāt joprojām ir iespējams paziņot par alternatīvām pieejām — gan atbalsta shēmām, gan individuāliem pasākumiem. Šā paziņojuma mērķis ir izveidot satvaru, kas ļauj dalībvalstīm risināt grūtības, ar kurām uzņēmumi pašlaik saskaras, vienlaikus saglabājot ES iekšējā tirgus integritāti un nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus.

2. LĪGUMA PAR EIROPAS SAVIENĪBAS DARBĪBU 107. PANTA 3. PUNKTA B) APAKŠPUNKTA PIEMĒROJAMĪBA

17. Atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktam Komisija par saderīgu ar iekšējo tirgu var atzīt atbalstu, kura mērķis ir “novērst nopietnus traucējumus dalībvalsts tautsaimniecībā.” Šajā sakarā Vispārējā tiesa ir noteikusi, ka šādā gadījumā nopietnajiem traucējumiem jāietekmē visa attiecīgās dalībvalsts tautsaimniecība, nevis tikai viena reģiona vai tās teritorijas daļu tautsaimniecība. Tas arī atbilst vajadzībai šauri interpretēt visus izņēmuma noteikumus, piemēram, LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu¹². Komisija lēmumu pieņemšanas praksē ir konsekventi piemērojusi šo interpretāciju¹³.
18. Ņemot vērā, ka Covid-19 uzliesmojums ietekmē visas dalībvalstis un ka dalībvalstu veiktie ierobežošanas pasākumi ietekmē uzņēmumus, Komisija uzskata, ka valsts atbalsts ir pamatots un to var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, uz noteiktu laikposmu, lai novērstu likviditātes trūkumu, ar ko saskaras uzņēmumi, un nodrošinātu, ka Covid-19 uzliesmojuma izraisītie traucējumi neapdraud šo uzņēmumu, jo īpaši MVU, dzīvotspēju.

¹⁰ Skatīt, piemēram, Komisijas lēmumu SA. 56685, Dānija – kompensācijas shēma tādu notikumu atcelšanai, kas saistīti ar Covid-19,

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202011/285054_2139535_70_2.pdf

¹¹ Skatīt Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 3.6.1. sadaļu.

¹² Apvienotās lietas T-132/96 un T-143/96 *Freistaat Sachsen, Volkswagen AG un Volkswagen Sachen GmbH*/Komisija (ECLI:EU:T:1999:326, 167. punkts).

¹³ Komisijas Lēmums 98/490/EK lietā C 47/96 *Crédit Lyonnais* (OV L 221, 8.8.1998., 28. lpp.), 10.1. punkts; Komisijas Lēmums 2005/345/EK lietā C 28/02 *Bankgesellschaft Berlin* (OV L 116, 4.5.2005., 1. lpp.), 153. un turpmākie punkti; un Komisijas Lēmums 2008/263/EK lietā C 50/06 *BAWAG* (OV L 83, 26.3.2008., 7. lpp.), 166. punkts. Skatīt Komisijas lēmumu lietā NN 70/07 *Northern Rock* (OV C 43, 16.2.2008., 1. lpp.), Komisijas lēmumu lietā NN 25/08 Glābšanas atbalsts *Risikoabschirmung WestLB* (OV C 189, 26.7.2008., 3. lpp.), Komisijas 2008. gada 4. jūnija lēmumu par valsts atbalstu C 9/08 *SachsenLB* (OV L 104, 24.4.2009., 34. lpp.) un Komisijas 2017. gada 6. jūnija lēmumu lietā SA.32544 (2011/C) *TRAINOSE S.A.* pārstrukturēšana (OV L 186., 24.7.2018., 25. lpp.).

19. Komisija šajā paziņojumā izklāsta saderības nosacījumus, kurus tā principā piemēros atbalstam, ko dalībvalstis piešķir saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Tāpēc dalībvalstīm ir jāpierāda, ka valsts atbalsta pasākumi, kas Komisijai paziņoti saskaņā ar šo paziņojumu, ir vajadzīgi, atbilstīgi un samērīgi, lai novērstu nopietnus traucējumus attiecīgās dalībvalsts tautsaimniecībā, un ka ir pilnībā ievēroti visi šajā paziņojumā izklāstītie nosacījumi.
20. Atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar 3.1. iedaļu, var summēt ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar šā paziņojuma 3.2. iedaļu vai saskaņā ar 3.3. iedaļu, un ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar 3.5. iedaļu¹⁴.

3. VALSTS ATBALSTA PAGAUDU PASĀKUMI

3.1. Atbalsts tiešo dotāciju, atmaksājamu avansu vai nodokļu atvieglojumu veidā

21. Papildus jau esošajām iespējām, kas pamatotas ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, pagaidu ierobežota apmēra atbalsts uzņēmumiem, kas saskaras ar pēkšņu likviditātes trūkumu vai pat nepieejamību pašreizējos apstākļos var būt piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums.
22. Komisija šādu valsts atbalstu uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi (īpašie noteikumi primārajai lauksaimniecības ražošanai un zvejniecības un akvakultūras nozarēm ir izklāstīti 23. punktā):
 - a. atbalsts tiešo dotāciju, atmaksājamu avansu vai arī nodokļu vai maksājumu atvieglojumu veidā nepārsniedz 800 000 EUR vienam uzņēmumam; izmanto bruto summas, tas ir, summas pirms nodokļiem vai citiem atskaitījumiem;
 - b. atbalsts tiek piešķirts, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu budžetu;
 - c. garantiju var piešķirt uzņēmumiem, kuri 2019. gada 31. decembrī nebija nonākuši grūtībās (Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nozīmē¹⁵); to var piešķirt uzņēmumiem, kuri nav nonākuši grūtībās un/vai uzņēmumiem, kuri 2019. gada 31. decembrī nebija nonākuši grūtībās (Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nozīmē), bet kuri saskārās ar grūtībām vai nonāca grūtībās pēc minētā datuma Covid-19 uzliesmojuma rezultātā;
 - d. atbalsts tiek piešķirts ne vēlāk kā 2020. gada 31. decembrī¹⁶;
 - e. atbalsts uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu¹⁷ pārstrādi vai tirdzniecību, ir sniegts ar nosacījumu, ka to daļēji vai pilnībā nenodod primārajiem

¹⁴ Šajā paziņojumā paredzētos pagaidu atbalsta pasākumus var summēt ar atbalstu, uz ko attiecas *de minimis* regulas tvērums (OV L 352, 24.12.2013.).

¹⁵ Saskaņā ar definīciju 2. panta 18. punktā Komisijas Regulā (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

¹⁶ Ja atbalstu piešķir nodokļu atvieglojumu veidā, šo termiņu nepiemēro, un atbalstu uzskata par piešķirtu dienā, kurā jāiesniedz nodokļu deklarācija par 2020. gadu.

¹⁷ Saskaņā ar definīcijām 2. panta 6. un 7. punktā Komisijas Regulā (ES) Nr. 702/2014 (2014. gada 25. jūnijs), ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 193, 1.7.2014., 1. lpp.).

ražotājiem un tas nav balstīts uz tādu produktu cenu vai daudzumu, kuri iegādāti no primārajiem ražotājiem vai kurus attiecīgie uzņēmumi laiduši tirgū.

23. Atkāpjoties no 22. punkta, lauksaimniecības, zivsaimniecības un akvakultūras nozarēm piemēro šādus īpašus nosacījumus:
- a. atbalsta summa nepārsniedz 120 000 EUR vienam uzņēmumam, kas darbojas zvejniecības un akvakultūras nozarē¹⁸, vai 100 000 EUR uzņēmumam, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu¹⁹ primāro ražošanu; izmanto bruto summas, tas ir, summas pirms nodokļiem vai citiem atskaitījumiem;
 - b. atbalsta summu, ko piešķir uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, nedrīkst balstīt uz tirgū laisto produktu cenu vai daudzumu;
 - c. atbalsts uzņēmumiem, kuri darbojas zvejniecības un akvakultūras nozarē, neattiecas ne uz vienu no atbalsta kategorijām, kas minētas Komisijas Regulas (ES) Nr. 717/2014 1. panta 1. punkta a)-k) apakšpunktā²⁰;
 - d. ja uzņēmums darbojas vairākās nozarēs, kurām saskaņā ar 22. punkta a) apakšpunktu un 23. punkta a) apakšpunktu, piemēro dažādas maksimālās summas, attiecīgā dalībvalsts piemērotā veidā, piemēram, izmantojot grāmatvedības nodalīšanu, nodrošina, ka attiecībā uz katru no šīm darbībām tiek ievērota atbalsta maksimālā intensitāte un ka kopumā netiek pārsniegta lielākā iespējamā summa;
 - e. piemēro visus pārējos 22. punktā minētos nosacījumus.²¹

3.2. Atbalsts garantiju aizdevumiem veidā

24. Lai nodrošinātu to uzņēmumu likviditāti, kuri saskaras ar pēkšņu līdzekļu trūkumu, publiskas garantijas aizdevumiem uz ierobežotu laiku un aizdevuma summu var būt piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums pašreizējos apstākļos.
25. Komisija šādu valsts atbalstu, ko sniegs jaunu publisko garantiju aizdevumiem veidā, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja tiks izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi.
- a. Garantiju prēmijām nosaka šādus minimālos līmeņus:

Atbalsta saņēmējs	Kredītriska rezerve aizdevumam ar termiņu 1 gads	Kredītriska rezerve aizdevumam ar termiņu 2-3 gadi	Kredītriska rezerve aizdevumam ar termiņu 4-6 gadi
-------------------	--	--	--

¹⁸Produkti, kuri uzskaitīti I pielikumā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1379/2013 (2013. gada 11. decembris) par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1184/2006 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 104/2000 (OV L 354, 28.12.2013., 1. lpp.).

¹⁹ Visi LESD I pielikumā uzskaitītie produkti, izņemot zivsaimniecības un akvakultūras nozaru produktus, skatīt 18. zemsvītras piezīmi.

²⁰ Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 90, 28.6.2014., 45. lpp.).

²¹ Atsauci uz 22. punkta c) apakšpunktu un 15. zemsvītras piezīmē minētā jēdziena “grūtībās nonācis uzņēmums” definīciju, lasa kā atsauci uz definīcijām attiecīgi Regulas (ES) Nr. 702/2014 2. panta 14. punktā un Regulas (ES) Nr. 1388/2014 3. panta 5. punktā.

MVU	25 bāzes punkti	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti
Lieli uzņēmumi	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti	200 bāzes punkti

- b. Alternatīvi dalībvalstis var paziņot shēmas, pamatojoties uz iepriekš minēto tabulu, taču vienlaikus termiņu, cenu veidošanu un garantiju segumu var modulēt (piem., zemāks garantijas segums kompensē ilgāku termiņu).
- c. Garantiju piešķir vēlākais līdz 2020. gada 31. decembrim.
- d. Aizdevumiem, kuru atmaksas termiņš ir vēlāk par 2020. gada 31. decembri, aizdevuma pamatsumma nepārsniedz:
- i. divkārsā apmērā saņēmēja kopējos ikgadējos izdevumus par algām 2019. gadā vai pēdējā gadā, par kuru dati pieejami (tostarp sociālos maksājumus, kā arī tā personāla izmaksas, kas strādā uzņēmumā, bet formāli ir apakšuzņēmēju algu sarakstā). Attiecībā uz uzņēmumiem, kas izveidoti 2019. gada 1. janvārī vai vēlāk, aizdevuma summa nedrīkst pārsniegt aplēstos gada izdevumus par algām pirmajos divos darbības gados; vai
 - ii. 25 % no saņēmēja kopējā apgrozījuma 2019. gadā vai
 - iii. ar pienācīgu pamatojumu un balstoties uz saņēmēja pašsertifikāciju par tā likviditātes vajadzībām²², aizdevuma summu var palielināt, lai segtu likviditātes vajadzības no piešķiršanas brīža turpmākajiem 18 mēnešiem MVU un turpmākajiem 12 mēnešiem lieliem uzņēmumiem.
- e. Aizdevumiem, kuru termiņš ir līdz 2020. gada 31. decembrim, aizdevuma pamatsumma ar pienācīgu pamatojumu var pārsniegt 25. punkta d) apakšpunktā minēto, ar nosacījumu, ka joprojām tiek nodrošināta atbalsta proporcionalitāte.
- f. Garantijas ilgums nepārsniedz sešus gadus un publiskā garantija nepārsniedz:
- i. 90 % no aizdevuma pamatsummas, ja zaudējumus proporcionāli un ar vienādiem nosacījumiem cieš kredītiestāde un valsts; vai
 - ii. 35 % no aizdevuma pamatsummas, ja zaudējumus vispirms pieskaita valstij un tikai pēc tam kredītiestādēm (t. i., pirmās kārtas zaudējumu garantija); un
 - iii. abos iepriekš minētajos gadījumos, kad aizdevuma apjoms laika gaitā samazinās, piemēram, tādēļ, ka aizdevumu sāk atmaksāt, garantētā summa ir proporcionāli jāsamazina.
- g. Garantija var attiekties gan uz ieguldījumiem, gan uz apgrozāmā kapitāla aizdevumiem.
- h. Garantiju var piešķirt uzņēmumiem, kuri 2019. gada 31. decembrī nebija nonākuši grūtībās (Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nozīmē²³); to var piešķirt

²² Likviditātes plānā var ietvert gan apgrozāmo kapitālu, gan ieguldījumu izmaksas.

²³ Saskaņā ar definīciju 2. panta 18. punktā Komisijas Regulā (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

uzņēmumiem, kuri nav nonākuši grūtībās un/vai uzņēmumiem, kuri 2019. gada 31. decembrī nebija nonākuši grūtībās (Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nozīmē), bet kuri saskārās ar grūtībām vai nonāca grūtībās pēc minētā datuma Covid-19 uzliesmojuma rezultātā.

3.3. Atbalsts subsidētu procentu likmju aizdevumiem veidā

26. Lai nodrošinātu to uzņēmumu likviditāti, kuri saskaras ar pēkšņu līdzekļu trūkumu, subsidētas procentu likmes uz ierobežotu laiku un aizdevuma summu var būt piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums pašreizējos apstākļos. Attiecībā uz to pašu pamatā esošo aizdevuma pamatsummu atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar 3.2. un 3.3. iedaļu nevar kumulēt.
27. Komisija valsts atbalstu, ko sniegs subsīdiju veidā publiskā sektora aizdevumiem, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja tiks izpildīti turpmāk minētie nosacījumi.
- a. Aizdevumus var piešķirt ar samazinātām procentu likmēm, kas ir vismaz līdzvērtīgas pamatlikmei (1 gada *IBOR* likme vai līdzvērtīga Komisijas publicētajai²⁴), kuru piemēro 2020. gada 1. janvārī, un kredītriska rezervi, kas noteiktas turpmāk sniegtajā tabulā:

Atbalsta saņēmējs	Kredītriska rezerve aizdevumam ar termiņu 1 gads	Kredītriska rezerve aizdevumam ar termiņu 2-3 gadi	Kredītriska rezerve aizdevumam ar termiņu 4-6 gadi
MVU	25 bāzes punkti ²⁵	50 bāzes punkti ²⁶	100 bāzes punkti
Lieli uzņēmumi	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti	200 bāzes punkti

- b. Alternatīvi dalībvalstis var paziņot shēmas, pamatojoties uz iepriekš minēto tabulu, taču vienlaikus termiņu, cenu veidošanu un garantiju segumu var modulēt (piem., zemāks garantijas segums kompensē ilgāku termiņu).
- c. Aizdevuma līgumi ir parakstīti vēlākais līdz 2020. gada 31. decembrim un to maksimālais ilgums ir 6 gadi.
- d. Aizdevumiem, kuru atmaksas termiņš ir pēc 2020. gada 31. decembra, aizdevuma summa nedrīkst pārsniegt:
- i. divkārsā apmērā saņēmēja kopējos ikgadējos izdevumus par algām 2019. gadā (tostarp sociālos maksājumus, kā arī tā personāla izmaksas, kas strādā uzņēmumā, bet formāli ir apakšuzņēmēju algu sarakstā). Attiecībā uz uzņēmumiem, kas izveidoti 2019. gada 1. janvārī vai pēc tam, aizdevuma maksimālā summa nedrīkst pārsniegt paredzētos ikgadējos izdevumus par algām pirmajos divos darbības gados vai

²⁴ Pamatlikmes aprēķina saskaņā ar Komisijas paziņojumu par atsaucis likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu (OV C 14, 19.1.2008., 6. lpp.) un publicē Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

²⁵ Minimālajai visaptverošajai procentu likmei (pamatlikme un kredīta rezerves) vajadzētu būt vismaz 10 bāzes punktu apmērā gadā.

²⁶ Minimālajai visaptverošajai procentu likmei (pamatlikme un kredīta rezerves) vajadzētu būt vismaz 10 bāzes punktu apmērā gadā.

- ii. 25 % no saņēmēja kopējā apgrozījuma 2019. gadā, vai
- iii. ar pienācīgu pamatojumu un balstoties uz saņēmēja pašsertifikāciju par tā likviditātes vajadzībām²⁷, aizdevuma summu var palielināt, lai segtu likviditātes vajadzības no piešķiršanas brīža turpmākajiem 18 mēnešiem MVU un turpmākajiem 12 mēnešiem lieliem uzņēmumiem.
- e. Aizdevumiem, kuru termiņš ir līdz 2020. gada 31. decembrim, aizdevuma pamatsumma ar pienācīgu pamatojumu var pārsniegt 27. punkta d) apakšpunktā minēto, ar nosacījumu, ka joprojām tiek nodrošināta atbalsta proporcionalitāte.
- f. Aizdevums var attiekties gan uz ieguldījumu, gan apgrozāmā kapitāla vajadzībām.
- g. Aizdevumu var piešķirt uzņēmumiem, kuri 2019. gada 31. decembrī nebija nonākuši grūtībās (Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nozīmē²⁸); to var piešķirt uzņēmumiem, kuri nav nonākuši grūtībās un/vai uzņēmumiem, kuri 2019. gada 31. decembrī nebija nonākuši grūtībās (Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nozīmē), bet kuri saskārās ar grūtībām vai nonāca grūtībās pēc minētā datuma Covid-19 uzliesmojuma rezultātā;

3.4. Atbalsts tādu garantiju un aizdevumu veidā, kas sniegti, izmantojot kredītiestādes vai citus finanšu starpniekus

- 28. Atbalstu publisku garantiju un samazinātu procentu likmju veidā saskaņā ar šā paziņojuma 3.2. sadaļu un 3.3. sadaļu var sniegt uzņēmumiem, kas saskaras ar pēkšņu likviditātes trūkumu, to darot tieši vai kā finanšu starpniekus izmantojot kredītiestādes un citas finanšu iestādes. Starpnieku gadījumā ir jābūt izpildītiem turpmāk minētajiem nosacījumiem.
- 29. Lai arī šāds atbalsts ir tieši vērsts uz uzņēmumiem, kas saskaras ar pēkšņu likviditātes trūkumu, nevis uz kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm, tas var arī radīt netiešas priekšrocības šīm iestādēm vai starpniekiem. Tomēr šāda netieša atbalsta mērķis nav saglabāt vai atjaunot kredītiestādes dzīvotspēju, likviditāti vai maksātspēju. Tā rezultātā Komisija uzskata, ka šāds atbalsts nav kvalificējams kā ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem atbilstoši Banku atvēršanas un neregulējuma direktīvas 2. panta 1. punkta 29. apakšpunktam un Vienotā neregulējuma mehānisma (Regula (ES) Nr. 806/2014) 3. panta 1. punkta 29. apakšpunktam, un nebūtu jāvērtē saskaņā ar banku sektoram piemērojamajiem valsts atbalsta noteikumiem²⁹.
- 30. Jebkurā gadījumā ir lietderīgi ieviest konkrētus aizsardzības pasākumus attiecībā uz iespējamo netiešo atbalstu kredītiestāžu vai citu finanšu iestāžu labā, lai ierobežotu nepamatotus konkurences izkropļojumus.
- 31. Kredītiestādēm un citām finanšu iestādēm vajadzētu publiskās garantijas vai subsidēto procentu likmju aizdevumiem priekšrocības iespējami plašākā mērā nodot galasaņēmējiem. Finanšu starpniekam jāspēj pierādīt, ka tas izmanto mehānismu, kurš

²⁷ Likviditātes vajadzības var ietvert gan apgrozāmo kapitālu, gan ieguldījumu izmaksas.

²⁸ Saskaņā ar definīciju 2. panta 18. punktā Komisijas Regulā (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

²⁹ Skatīt šā pagaidu regulējuma 6. punktu.

nodrošina, ka visas priekšrocības iespējami plašākā mērā tiek nodotas galasaņēmējam kā lielāks finansējuma apjoms, riskantāki portfeli, zemākas nodrošinājuma prasības, zemākas garantiju prēmijas vai zemākas procentu likmes. Ja pastāv juridisks pienākums pagarināt MVU izsniegto aizdevumu termiņu, nedrīkst prasīt garantijas maksu.

3.5. Īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšana

32. Komisijas paziņojumā par īstermiņa eksporta kredītapdrošināšanu³⁰ (ĪEKA) ir noteikts, ka nododamos riskus eksporta kredītu apdrošinātāji nedrīkst segt ar dalībvalstu atbalstu³¹. Pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma dēļ tomēr nevar izslēgt iespēju, ka dažās valstīs nododamo risku segums īslaicīgi var nebūt pieejams³².
33. Šajā sakarā dalībvalstis var apliecināt tirgus nepietiekamību, sniedzot pietiekamus pierādījumus tam, ka riska segums privātajā apdrošināšanas tirgū nav pieejams. ĪEKA 18. punkta d) apakšpunktā paredzētā izņēmuma piemērošana attiecībā uz nenododamiem riskiem jebkurā gadījumā tiks uzskatīta par pamatotu, ja:
 - a. liels, plaši pazīstams, starptautisks privāta eksporta kredīta apdrošinātājs un valsts kredīta apdrošinātājs sniedz pierādījumus tam, ka minētais segums nav pieejams, vai
 - b. vismaz četri dalībvalstī vispāratzīti eksportētāji sniedz pierādījumus par to, ka apdrošinātāji atteikuši segt konkrētas darbības.

4. UZRAUDZĪBA UN ZIŅOŠANA

34. Dalībvalstīm attiecīgā informācija³³ par katru atsevišķo aizdevumu, kas piešķirts saskaņā ar šo paziņojumu, jāpublicē visaptverošajā valsts atbalsta tīmekļa vietnē 12 mēnešu laikā no aizdevuma piešķiršanas dienas.
35. Dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai gada pārskati³⁴.
36. Līdz 2020. gada 31. decembrim dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai to shēmu ietvaros veikto pasākumu saraksts, kuras apstiprinātas, balstoties uz šo paziņojumu.
37. Dalībvalstīm ir jānodrošina detalizēta uzskaitē par tāda atbalsta piešķiršanu, kuru paredz šis paziņojums. Šī uzskaitē, kurā ir jāiekļauj visa informācija, kas vajadzīga, lai pārlicinātos, ka ir ievēroti visi vajadzīgie nosacījumi, ir jāuzglabā 10 gadus pēc atbalsta piešķiršanas un pēc pieprasījuma jāiesniedz Komisijai.
38. Komisija var pieprasīt papildinformāciju par piešķirto atbalstu, lai pārbaudītu, vai ir ievēroti nosacījumi, kas paredzēti Komisijas lēmumā, ar kuru apstiprina atbalsta pasākumu.

³⁰ OV L 392, 19.12.2012., 1.-7. lpp.

³¹ Nododamie riski ir komercriski un politiskie riski, ko uzņemas valsts un privātie debitori, kas reģistrēti valstīs, kuras norādītas ĪEKA pielikumā; šo risku maksimālais riska periods ir mazāks par diviem gadiem.

³² ĪEKA 4.2. iedaļā ir aprakstīti izņēmumi no nododamo risku definīcijas attiecībā uz pagaidu nenododamajiem riskiem, savukārt 4.3. iedaļā ir aprakstīti nosacījumi pagaidu nenododamo risku apdrošināšanai. Paziņojuma 5. iedaļā ir izklāstīti procedūras jautājumi, it īpaši gadījumi, kad ir nepieciešams paziņojums un kāds pierādījumu līmenis ir nepieciešams.

³³ Attiecas uz informāciju, kas prasīta Komisijas 2014. gada 17. jūnija Regulas (ES) Nr. 651/2014 III pielikumā, Komisijas Regulas (ES) Nr. 702/2014 III pielikumā un Komisijas 2014. gada 16. decembra Regulas (ES) Nr. 1388/2014 III pielikumā.

³⁴ OV L 140, 30.4.2004., 1.-134. lpp.

5. NOBEIGUMA NOTEIKUMI

39. Komisija piemēro šo paziņojumu no 2020. gada 19. marta, ņemot vērā Covid-19 uzliesmojuma ekonomisko ietekmi, kas prasa tūlītēju rīcību. Šis paziņojums ir pamatots ar pašreizējiem ārkārtas apstākļiem, un tas netiks piemērots pēc 2020. gada 31. decembra. Komisija var to pārskatīt pirms minētā termiņa, pamatojoties uz nozīmīgiem konkurences politikas vai ekonomiskiem apsvērumiem. Gadījumos, kad tas ir lietderīgi, Komisija arī var precizēt savu pieeju konkrētos jautājumos.
40. Komisija piemēro šā paziņojuma noteikumus visiem attiecīgajiem paziņotajiem pasākumiem no 2020. gada 19. marta, — arī gadījumos, ja pasākumi tika paziņoti pirms minētās dienas.
41. Saskaņā ar Komisijas paziņojumu par tādu noteikumu noteikšanu, ko piemēro nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai³⁵, nepaziņota atbalsta gadījumā Komisija piemēro:
 - a. šo paziņojumu, ja atbalsts ir piešķirts pēc 2020. gada 1. februāra;
 - b. piemērojamos noteikumus, ja atbalsts piešķirts visos pārējos gadījumos.
42. Komisija ciešā sadarbībā ar attiecīgajām dalībvalstīm nodrošina lēmumu ātru pieņemšanu, tiklīdz skaidri un pilnībā būs paziņoti pasākumi, uz kuriem attiecas šis paziņojums. Dalībvalstīm pēc iespējas ātrāk un plašāk par saviem nodomiem jāinformē Komisija un jāpaziņo par plāniem īstenot minētos pasākumus. Komisija šajā procesā sniegs dalībvalstīm norādījumus un palīdzību.

³⁵ OV L 119, 22.5.2002., 22. lpp.